

ENTISEN KUNNALLISKODIN ALUEEN LUONTOSELVITYS

Parkanon kaupunki on päivittämässä entisen kunnalliskodin alueen asemakaavaa Vatusentien ja rautatien väliseltä alueelta.

Pirkanmaan maakuntakaavassa kaavoitettava alue on osoitettu taajamatoimintojen alueeksi ja osin teollisuus- ja varastoalueeksi. Keskusta-alueen osayleiskaavassa alue on osoitettu pääosin työpaikka-alueeksi (TP) ja koillisosiltaan asuntoalueeksi (A). Lisäksi alueen halki on osoitettu viheryhteystarve.

Voimassa olevassa Vatusen asemakaavassa lähes koko alue on osoitettu liikerakennusten kortteli-alueeksi (KL-5). Kaavamääräysten mukaan päärakennusta ei saa purkaa ja pihapiirin olemassa olevaa istutettua kasvillisuutta ei saa ilman pakottavaa erityistä syytä muuttaa, poistaa tai hävittää. Reuna-alueet on lisäksi osoitettu lähivirkistykseen (VL). Koillisnurkassa on myös neljä ok-tonttia AP-alueella.

Pinnanmuodoiltaan kaavoitettava alue on melko tasaista. Alueen itäpuolen alavat osuudet on ojitettu ja ne lienevät olleet aikanaan viljelyksessä. Matalat ojat ovat edelleen nähtävissä.

Keskustan alueesta on tehty osayleiskaavan laatimista varten yleispiirteinen luontoselvitys FCG:n toimesta vuonna 2011. Selvityksessä ei todettu erityisiä luontoarvoja nyt kaavoitettavalla olevalla alueella. Kasvillisuuskartoitus tehtiin 2021 viikolla 32 ja liito-oravaselvitys 2022 viikolla 11.

Alueen luonnosta

Kunnalliskodin rakennuksia ja pohjoisosan kolmea omakotitaloa lukuun ottamatta kaavoitettava alue on talousmetsää. Metsät ovat erittäin tiheitä ja talousmetsämielessä hoitamattomia nuoria sekametsiä. Puusto on lehtipuuvaltaista.

Vatusentien varrella alueen länsiosan metsät (1) ovat puolukka-mustikkatyyppin kangasmetsiä. Metsät on hakattu ja puusto on nuorta sekametsävoittoista ja tiheää. Joukossa muutamia isompiakin mäntyjä ja kuusia. Etelään päin mentäessä metsät muuttuvat tuoreiksi kankaiksi (2). Metsä on erittäin tiheää, nuorta sekametsää ja osa alueesta on istutettu kuuselle. Nuoren tiheän puuston lisäksi kulkua alueella vaikeuttavat suuret heinät (kastikat), vadelpensaasit ja saniaiset (alvejuuret). Metsän keskellä on kuitenkin pieni varttunutta kuusta kasvava tuoreen metsän alue (5b).

Kuvat: Alueen tiheitä metsiä, istutuskuusikko ja ojitetun alueen rehevyyttä

Rautatien puoleisessa metsässä on vanhat ojitukset nähtävissä vielä matalina painanteina (3). Puusto on täälläkin nuorta ja paikoin hyvin tiheää, joten metsä on vaikeakulkuista. Korkeat heinät sekä vadelma- ja pajupensaat peittävät paljolti aluskasvillisuuden. Erityinen huomio kiinnittyy mustaherukan runsauteen. Aluskasvillisuudesta mainittakoon ojakellukka, huopahdake, oravanmarja, kielo, kultapiisku, metsäimarre, käenkaali ja isoalvejuuri. Kasvillisuus kertoo maaperän rehevyydestä entisillä viljelyalueilla. Puuston joukossa on näyttäviä lehtipuita erityisesti pohjoiseen päin mentäessä.

Entisen kunnalliskodin aluetta (4) rajaa matala kiviaita, joka on paikoin jo huonossa kunnossa. Aivan aidan vieressä on myös viehättävä varttunut pieni kuusikko alueen kaakkoispuolella (5a). Pieni metsikkö kieloineen ja lillukoineen on alueen luonnontilaisin metsä.

Kuvat: Pihapiiriä rajaava kiviaita ja viehättävä kuusimetsä (5a).

Itse pihapiirin alue on avointa puutarhaa, joka on varsinkin reunoiltaan jo osin villiintynyt. Rakennusten lähialueet ovat säilyneet kuivana niittynä, missä kasvaa mm. poimulehteä, siankärsämöä, ojakärsämöä, heinätähtimöä, kultapiiskua, nurmitädykettä ja vuohenputkea. Reunamilla kasvillisuus on rehevämpää, mitä ilmentävät mm. horsma, nokkonen, vadelma ja ohdakkeet. Istutetut puut ovat lähinnä omenapuita, joiden lisäksi pihalla kasvaa kuusta, jalomäntyä ja vaahteraa. Pihalueella on myös puutarha, missä kasvaa mm. raparperia ja herukkapensaita.

Kuvat. Entisen kunnalliskodin pihapiiriä.

Pihapiiriin on aikanaan johtanut puukujanne, mikä näkyy vielä pohjakartoissa. Puukujanne on sittemmin tuhoutunut lähes kokonaan ja sitä on jäljellä enää avain pohjoisosissa tien itäpuolella.

Kaavoitettavan alueen eteläosassa on kaupungin lumenkaatopaikka (7). Alueelle on ajettu paikoin maita noin 5 metriä ja alueella pidetään myös mm. maa-ainesvarastoja. Läjitysalueen reunojen kasvillisuus muodostuu suurista ruohoista kuten pujosta, horsmasta, pelto-ohdakkeesta, pietaryrtistä, saunakukasta ja vieraslajeista lupiinista ja jättipalsamista.

Kaava-alueen itäreunaa kulkee myös rautatie, jonka pohja on pääosin kasviton. Siellä täällä kasvaa kuitenkin päivänkakkaraa, siankärsämöä, ahosuolaheinää, kanervaa, silmäruohoa, vuohenputkea ja lupiinia.

Luontoarvoista

Kaavoitettavalla alueella ei tavata uhanalaisia, rauhoitettuja, erityisesti suojeltavia tai luontodirektiivin IV(a) lajeja. Kaavoitettavalta alueelta on kaksi vanhaa havaintoa liito-oravasta läheltä kunnalliskotia ja alueen eteläosista. Havaintojen jälkeen alueella on suoritettu huomattavia metsänkäsittelytoimia, viimeksi vuoden 2021 lopulla.

Liito-oravan osalta kartoitusta täydennettiin maaliskuussa 2022, koska syksyn ajankohta ei ollut hyvä lajin havaitsemiseen. Alueella ei ole liito-oravalle hyviä lisääntymis- ja levähdysalueita, ja ainoa sopiva elinympäristö on kunnalliskodin pihapiirin läheisessä kuusivaltaisessa sekametsikössä (6), missä on myös haapaa ja raitaa. Metsää tosin harvennettiin vuoden 2021 hakkuissa. Kevään 2022 tarkastuksessa liito-oravasta ei löytynyt mitään merkkejä kaavoitettavalta alueelta.

Alueen linnustossa ei ole arkistotietojen mukaan erityisen merkittävää lajistoa ja kartoituskäynteillä tavattiin vain tavanomaisia pihojen ja metsien lajeja.

Rakennusten pihapiiri on edellytetty asemakaavassa säilytettäväksi kasvillisuuden osalta. Pihan reunamilla on joitakin näyttäviä isoja kuusia, mutta muutoin piha-alue on tavanomaista piha- ja puutarha-alueita. Pihaa rajaava kivialue on piha-alueen näyttävin osa ja ehdottomasti säilyttämisen arvoinen. Aidan esille tuominen raivaamalla aita vahingoittava puusto ja kunnostamalla aita antaisi piha- ja puutarha-alueelle ryhtiä ja näyttävyyttä.

Osayleiskaavan viheryhteys on osoitettu vanhaa polkua pitkin etelästä pohjoiseen. Sinällään alueen vanhat polut olisivat viehättäviä ja valmiita ulkoilupolkuja, kun polkujen varret raivattaisiin liiallisesta puustosta. Varsinkin kunnalliskodilta etelään lähtevän polun varrella on varttuneempaa metsää kapealti polun molemmin puolin, ja komeita puuyksilöitä olikin otettu esiin harvennushakkuissa. Kaavan yhteydessä tulee huolehtia myös osayleiskaavan mukaisen viheryhteystarpeen osoittamisesta alueen halki.

Muuta huomioitavaa

Rautatien varrella esiintyy etenkin hellepäivinä ratapölkkyistä aiheutuvaa hajuhaittaa, joten asumiseen ei tulisi osoittaa alueita aivan radan varrelle.

Parkano 18.3.2022

Pentti Keskitalo

Ympäristötarkastaja

